

Василь Кашевський,
Президент Волинського ресурсного центру

Стратегічний план — не розкіш, а необхідність для сучасного українського міста

Саме так нині сприймають стратегічне планування прогресивні голови міських та селищних рад. Якщо ще минулого 2004 року на окремих міських голів, які ініціювали розробку стратегій очолюваних ними міст, інші дивилися із змішаним почуттям нерозуміння/заздрості, то вже нині більшість керівників самоврядувань усвідомлюють реальну потребу в створенні довгострокових документів муніципального планування. Безумовно, не обійшлося тут без політики. З обранням нового Президента Україна обрала чіткий і зрозумілий всім курс на інтеграцію до Євросоюзу. А цей курс, поряд з новими завданнями реформування суспільства відкриває для органів самоврядування нові можливості. Зокрема, багато хто прогнозує появу можливостей отримання місцевими самоврядуваннями позабюджетного фінансування з національних та європейських джерел. Причому, в таких розмірах, про які малі міста і селища недавно навіть мріяли не могли. Однак, скористатися такими можливостями зможуть не всі міста та селища, а лише найбільш ініціативні. Ті, хто йде в ногу з часом. Ті, хто працює краще, ніж сусіди. Ті, хто більш ефективно працює з громадою.

Разом з цим, події “Помаранчевої революції” внесли чимало змін у стосунках між владою та громадою. Український народ усвідомив свою силу. Мешканці побачили, що вони здатні впливати на рішення не лише місцевої, але й державної влади. Безумовно, події “Помаранчевої революції” заклали початок формуванню в Україні так званого

“соціального капіталу” — готовність громади об’єднатися та виступити організованою силою для задоволення спільних потреб. Мудрі керівники міст повинні ефективно використати (і розвинути) такий капітал для вирішення багатьох місцевих проблем.

Тому не дивно, що інтерес до стратегічного планування, як до комплексного механізму розвитку міста/селища, нині зріс до небувалого рівня. Це підтверджують численні запити про розробку Стратегій, які надходять до експертів Волинського ресурсного центру з різних куточків країни від міських рад та громадських організацій.

Що ми зробили в 2004 році

У 2004 році Волинський ресурсний центр завершив розробку стратегічного плану сталого розвитку для міста Ківерці Волинської області та розпочав роботу над Стратегіями міст Українка (Київської) та Коростишів (Житомирської області). Розробка цих важливих документів відбувалася з ініціативи міських голів. Фінансування здійснювалося:

- в м.Ківерці — з коштів Міжнародного фонду “Відродження” та коштів міського бюджету,
- в м.Коростишів — з коштів Дому Свободи-Україна та коштів міського бюджету,
- в м.Українка — з коштів міського бюджету.

Важливі особливості, які відрізняють підхід Волинського ресурсного центру до стратегічного планування розвитку міст, наступні:

- всі елементи стратегічного плану розробляються мешканцями громади — представниками різних суспільних середовищ. У кожному з міст до процесів стратегічного планування були залучені представники різних структур місцевої громади — депутати та представники виконавчих органів міської ради, представники місцевих органів державної влади, науковці (політологи, соціологи), представники ЗМІ, політичних партій релігійних конфесій, місцевих комерційних структур, закладів культури, медицини, освіти, кому-

нальної сфери, студентська молодь, члени громадських організацій, просто активні громадяни.

- при стратегічному плануванні застосовується сучасна концепція сталого розвитку населених пунктів. Ця концепція передбачає необхідність розвивати місто у трьох напрямках одночасно — економіка, соціальна сфера, система охорони довкілля.

- пропонується підхід орієнтований на порівняно невеликі населені пункти, у мешканців яких присутнє відчуття “громади”.

Презентація методології стратегічного планування в громаді м.Коростишева

Стратегічне планування викликає жваві громадські дискусії

Застосовувана Волинським ресурсним центром методика розробки стратегічних планів сталого розвитку міст/селищ нині є унікальною в Україні. Методика була отримана у 2002 році від польського проекту Umbrella Програми розвитку ООН та адаптована до українських умов. У 2004 році Волинський ресурсний центр при допомозі консультантів-практиків з різних регіонів України підготував та видав опис даної методики у вигляді практичного посібника “Стратегічне планування сталого розвитку за участі громади” (про посібник читайте детальніше в розділі “Видання”).

Яким є інтерес міської влади у розробці Стратегії для міста?

За умови підготовки ефективного стратегічного плану міста можуть отримати такі вигоди:

- створити умови доступу до інвестицій та додаткових програм;
- згуртувати та активізувати громаду;
- створити позитивний імідж для міського керівництва;
- покращити муніципальний менеджмент.

Процес стратегічного планування

Головним чином працювали над стратегічним планом кваліфіковані консультанти Волинського ресурсного центру. Однак, було б помилковим вважати, що розробка стратегічного плану сталого розвитку міста — це робота одного консультанта. Стратегічний план формується завдяки спільним зусиллям місцевої влади, бізнесу, активних громадян. Завданням консультанта є організувати роботу всіх цих людей. Сама робота складається з двох взаємопов'язаних частин:

- розробка комплексного звіту про стан міста та його потреби. Кінцевий документ “Звіт про стан міста” має загальний об’ємом 80-100 сторінок формату А4);
 - власне робота над стратегічним планом. Кінцевий документ “Стратегічний план сталого розвитку міста” має загальний об’єм 50 сторінок формату А4).
- Розроблені документи були обговорені з місцевими громадами — опубліковані в ЗМІ, розміщені на спеціальних стендах в приміщеннях міських рад, обговорені в трудових колективах. Після завершення громадського обговорення, внесення змін та доповнень, Стратегії були винесені на затвердження відповідних міських рад.

